

молозивом проводять через 30 хв після отелу із 2-літрової пляшки з соскою, протягом наступних 6 годин випоюють ще 2 л молозива першого доїння. В індивідуальних клітках телята перебувають до 3-х днів і випоюються перехідним молоком від матері, потім їх переводять до індивідуального будиночка, який розміщений на території маточнику й обладнаний автонапувалкою, годівницею з комбікормом і сіном. Телят випоюють молоком із урахуванням віку з відер із сосками: бичків – до місячного віку, поступово додаючи до молока 2 л замінника “Supramil Calf Care”, частку якого в подальшому збільшують до 4 л, теличок – молоком до 2-місячного віку. З індивідуальних будиночків на групове утримання телят переводять у віці 1–1,5 місяці. З 3-тижневого віку тварин обезрожують за допомогою термокаутера.

Ветеринарне забезпечення новонароджених телят полягає в обробці їх ліофілізованою вакциною Інфорс проти інфекційного ринотрахеїту, парагрипу-3 та респіраторно-синцитіальної інфекції, яка вводиться інтраназально в дозі 1 мл до кожного носового отвору. У 2,5-місячному віці теличкам вводять внутрішньом’язово вакцину американського виробництва КетлМастерГолд для профілактики респіраторної інфекції та лептоспірозу в дозі 2 мл з ревакцинацією в тій же дозі через 4 тижні, бичкам її вводять одноразово. В 3,5 місяці теличок вакцинують проти трихофітії вакциною ЛТФ-130 в дозі 5 мл внутрішньом’язово з ревакцинацією через 3 тижні. Телятам з ознаками діареї випоюють по 4 л відвару льону, регідросорб у дозі 50 г, розведений у 4 л теплого молока, норофлорекс-гель 0,5 % по 100 мл протягом 2–3-х днів. Телятам з тяжким перебігом внутрішньом’язово вводять антибіотик Флоркем у дозі 2 мл та інтраперитонеально – дуфалайт у дозі 30 мл з фізрозчином в об’ємі 1–1,5 л. Окрім того, проводять вітамінізацію Оліговітсаном (5 мл) або Тетравітом (5 мл).

Отже, рівень заходів щодо збереження молодняка в ТДВ “Терезине” є високим. У господарстві дотримуються всіх технологічних норм щодо годівлі та утримання телят, підтримання на оптимальному рівні обміну речовин, проведенні заходів щодо профілактики хвороб новонароджених. Але випадки захворювання телят на шлунково-кишкову патологію все ж зустрічаються, що передбачає застосування засобів, спрямованих на підвищення їх неспецифічної резистентності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Левченко В., Івченко В., Зярянюк В., Папченко І. Шлунково-кишкові хвороби новонароджених телят. Вет. медицина України. 1997. № 4. С. 30–33.
2. Проносні захворювання новонароджених телят. Біовета. Молоко і ферма. 2018. № 1 (44). С. 70–73.
3. Упа Н. Ефективна регідраційна терапія – більше, ніж поповнення втрат рідини. Молоко і ферма. 2018. № 1 (44). С. 74–75.
4. Система нормованого живлення для спрямованого вирощування ремонтних телиць високопродуктивних порід. Ефективні корми та годівля. 2013. № 2 (66). С. 16–22.
5. Лапотко О. Вдалий старт – запорука успіху. Агроексперт. 2012. № 9 (50). С. 90–93.
6. Каске М., Маккарі П., Кунц Г.Ю. Випоювання досхочу підвищує продуктивність. Пропозиція. 2013. № 3 (213). С. 164–167.

УДК 636.594.09:616.36/.391

БИРУН К.М., магістрантка

Науковий керівник – **МЕЛЬНИК А.Ю.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ЛІКУВАЛЬНО-ПРОФІЛАКТИЧНІ ЗАХОДИ ЗА ПОЛІВІТАМІННОЇ НЕДОСТАТНОСТІ У ФАЗАНІВ

У роботі досліджено вплив вітамінного препарату «РОСТ» на обмін вітаміну А і Е в організмі фазанів мисливських порід. Доведена лікувально-профілактична дія препарату за полівітамінної недостатності у фазанів.

Ключові слова: ретинол, токоферол, полівітамінна недостатність, фазани мисливських порід, обмін речовин, метаболічні хвороби.

В умовах зоологічних парків нечасто реєструється клінічний прояв А- і Е-гіповітамінозу. Проте, за даними патолого-анатомічних і лабораторних досліджень, субклінічні прояви порушення обміну цих вітамінів діагностуються у 30–45 %, а на стадах з утримання батьківського поголів'я – у 55 % поголів'я фазанів [1, 2].

Найбільшу загрозу становлять порушення вітамінного обміну, що протікають субклінічно, тому, що їх діагностика за клінічними симптомами не ефективна. Водночас А-, D-, Е- та інші вітамінно-мінеральні розлади, гепатодистрофія, нефрозонефрит, ендогенне ожиріння знижують реактивність і природну резистентність організму фазанів, активність поствакцинального імунітету, а також викликають інші захворювання, зокрема інфекційної етіології, не пов'язані безпосередньо з перебігом метаболічних процесів в організмі [3].

Метою роботи було науково-виробниче випробування та експериментальне підтвердження ефективності вітамінного препарату «РОСТ» – розчину для перорального використання з метою профілактики гіповітамінозів та профілактики захворювань обміну речовин у фазанів.

Робота виконувалась у 2022 році на базі кафедри пропедевтики та медицини внутрішніх хвороб тварин і птиці ім. В.І. Левченка. Експериментальна частина роботи була проведена у «Музеї живої природи флори і фауни Олександрія», м. Біла Церква.

Матеріалом для досліджень були 60 фазанів мисливської породи. Під час роботи птахів розділили на три групи (контрольну та дві дослідні) по 20 голів у кожній.

Фазанам усіх груп згодовували комбікормом, передбаченим технологічною картою використання даної породи, яка включала стартовий, виростовий та періоди відгодівлі. Фазанам 1 та 2 дослідних груп препарат "РОСТ" випоювали дворазово на 9–15 та 26–32 добу у дозі 1 та 2 мл/л на літр питної води відповідно.

При застосуванні ветеринарного препарату «РОСТ» у дозах 1 та 2 мл/л питної води у 34-добової птиці контрольної групи встановлено, що крім 12,7 % фазанів з ознаками перозису, 16,6% птиці у стаді був кон'юнктивіт, скуйовджене пір'я, аптеріоз і хитка хода. У всіх фазанів 1-ї та 2-ї дослідних груп зникли ознаки А-вітамінної недостатності та аптеріозу. Клінічні прояви перозису у 3 фазанів першої та 1 другої (15 та 5 %) дослідних груп були меншими, однак такі фазани були виснаженими, погано пересувалися по вольєру та неохоче приймали корм та пили воду.

Позитивний вплив препарату «РОСТ» на обмін вітамінів А та Е встановлено вже у кількості 1 мл/л води, про що свідчить підвищення рівня ретинолу у сироватці крові 17-добових фазанят на 11,2 % ($84,8 \pm 2,45$ мкг/100 мл; $p < 0,05$) та токоферолу на 15,4 % ($0,71 \pm 0,06$; $p < 0,05$) відносно показників птиці контрольної групи.

Застосування ветеринарного препарату РОСТ в дозі 2 мл/л води у 17-добових фазанят підвищує ($p < 0,05$) концентрацію вітаміну А в сироватці крові ($82,1 \pm 6,23$ мкг/100 мл; +17,5%) і вірогідно (+ 14,8 %; $p < 0,05$) збільшує його вміст у печінці до $39,1 \pm 3,75$ мкг/г проти $27,0 \pm 3,33$ у контрольній групі. У 36-добової птиці вміст вітаміну А зріс до $91,7 \pm 5,84$ мкг/100 мл ($p < 0,05$; +13,8,0 %) у сироватці крові та $49,6 \pm 6,07$ мкг/100 мл (+ 17,2 %; $p < 0,05$) – за випоювання у дозі 2 мл/л води.

Подальшим напрямом досліджень є вивчення особливостей впливу водорозчинного ветеринарного препарату РОСТ на білковий та ліпідний метаболізм фазанів мисливської породи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Whiteside M. A., Sage R., Madden J. R. Diet complexity in early life affects survival in released pheasants by altering foraging efficiency, food choice, handling skills and gut morphology. *Journal of Animal Ecology*. 2015. Vol. 84. No. 6. С. 1480–1489.
2. Uğurlu M., Akdağ F., Teke B. Effects of protein in diet and sex ratio on egg production, egg and hatching chick weight, fertility, hatchability and embryonal mortality in pheasants (*Phasianus colchicus*). *Revista Brasileira de Ciencia Avicola*. 2017. Vol. 19. No. 2. С. 231–238.
3. The influence of the partial replacing of inorganic salts of Calcium, Zinc, Iron, and Copper with amino acid complexes on bone development in male pheasants from aviary breeding / M. Flis et al. *Animals*. 2019. Vol. 9. No. 5. P. 1–12.